

KLASA: 034-08/21-01/032
URBROJ: 580-12/26-22-003
Zagreb, 18. veljače 2022.

Hrvatska odvjetnička komora
g. Josip Šurjak, predsjednik

Koturaška 53/II
10000 Zagreb

PREDMET: Visina upisnine u Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore
- mišljenje; dostavlja se

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: AZTN) temeljem članka 25. stavka 3. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja ("Narodne novine", br. 79/09., 80/13. i 41/21.; dalje u tekstu: ZZTN) ovlaštena je donositi mišljenja o sukladnosti važećih zakona i drugih propisa s odredbama ZZTN-a te donositi mišljenja kojima se promiče znanje o tržišnom natjecanju, odnosno podiže razina svijesti i informiranosti o ulozi politike i prava tržišnog natjecanja.

Slijedom navedenog, AZTN je na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: dr.sc. Mirta Kapural, dipl.iur, predsjednica Vijeća, Vesna Patrlj, dipl.iur., zamjenica predsjednice Vijeća i mr.sc. Ljiljana Pavlic, članica Vijeća sa 4/2022. sjednice, održane 3. veljače 2022., temeljem članka 25. stavka 3. i članka 30. točke 10. i članka 31. ZZTN-a donio sljedeće

MIŠLJENJE

Točka I. Odluke o utvrđivanju visine upisnine u Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore (Broj: 1900/19, od 14. ožujka 2019.) kojom se za prvi upis odvjetnika u Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore utvrđuje upisnina u iznosu od 37.500,00 kuna, predstavlja prekomjeran iznos te prepreku za pristup tržištu pružanja odvjetničkih usluga.

Obrazloženje

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja temeljem ovlasti iz članka 32. stavka 1. točke a) Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09., 80/13. i 41/21.; dalje: ZZTN) provodi analizu komorskog sustava u Republici Hrvatskoj. Između ostalog predmet analize bila je i Hrvatska odvjetnička komora (dalje u tekstu: HOK/Komora).

Slijedom navedenog AZTN je izvršio uvid u Odluku o utvrđivanju visine upisnine u Imenik odvjetnika HOK-a (Broj: 1900/19, od 14. ožujka 2019.; dalje: Odluka) koju je na traženje AZTN-a dostavila Komora dana 1. lipnja 2021. u predmetu Klasa: 034-08/20-01/057. U Odluci se u bitnome navodi kako se za prvi upis u Imenik odvjetnika HOK-a utvrđuje upisnina u iznosu od 37.500,00 kuna koji se uplaćuje nakon prvog upisa u Imenik odvjetnika HOK-a, a prije davanja svečane prisega. Prilikom svakog idućeg upisa u Imenik odvjetnika HOK-a jednom upisani odvjetnik više nema obvezu plaćanja upisnine.

Obveza plaćanja ne odnosi se na odvjetničke vježbenike koji su već upisani u Imenik odvjetničkih vježbenika HOK-a i koji su od dana upisa u Imenik odvjetničkih vježbenika HOK-a pa do stjecanja prava na upis u Imenik odvjetnika na odvjetničkoj vježbi proveli efektivno najmanje 3 godine.

Odvjetnički vježbenici koji su već upisani u Imenik odvjetničkih vježbenika HOK-a i koji su od dana upisa u Imenik odvjetničkih vježbenika HOK-a pa do stjecanja prava na upis u Imenik odvjetnika na odvjetničkoj vježbi proveli efektivno najmanje 2 godine, prilikom prvog upisa u Imenik odvjetnika HOK-a plaćaju 50% iznosa upisnine od 37.500,00 kuna.

U svezi visine predmetne upisnine, AZTN je putem Europske mreže za tržišno natjecanje (ECN) zatražio i zaprimio podatke o visinama upisnina u pojedinim zemljama članicama Europske unije i to: Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Francuska, Njemačka, Malta, Latvija, Litva, Luxembourg, Malta, Nizozemska, Norveška, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska, Švedska, te je izvršio uvid i u iznose upisnina i u drugim zemljama, u Albaniji i Srbiji. Uvidom u dostavljene podatke te komparativnu analizu, AZTN je zaključio kako predmetna upisnina u većini analiziranih zemalja iznosi u prosjeku od 100 do 300 EUR-a, dok pojedine zemlje nemaju institut upisnine kao takve. Također, zaključeno je kako su razlike pri plaćanju upisnine ovisno o kategoriji upisnika (pravnik) značajno manje u odnosu na Republiku Hrvatsku te u pravilu iznose u prosjeku oko 200 EUR-a.

AZTN je izvršio uvid u članke 1. i 2. Zakona o odvjetništvu („Narodne novine“, br. 09/94., 117/08., 50/09., 75/09., 18/11. i 126/21.; dalje u tekstu: Zakon), kojima se uređuju ustrojstvo i djelovanje odvjetništva kao neovisne i samostalne službe koja osigurava pružanje pravne pomoći fizičkim i pravnim osobama u ostvarivanju i zaštiti njihovih prava i pravnih interesa.

Samostalnost i neovisnost odvjetništva ostvaruje se osobito: samostalnim i neovisnim obavljanjem odvjetničke službe kao slobodne djelatnosti, ustrojstvom odvjetništva u HOK kao samostalnu i neovisnu organizaciju odvjetnika na teritoriju Republike Hrvatske, donošenjem statuta i drugih općih akata Komore, odlučivanjem o stjecanju i prestanku prava na obavljanje odvjetništva.

Temeljem članka 37. stavka 1. i članka 45. Zakona, odvjetnici se obvezatno udružuju u Komoru kao samostalnu i neovisnu organizaciju sa svojstvom pravne osobe. Odvjetnik je dužan uredno plaćati članarinu i podmirivati druge obveze prema Komori.

Temeljem članka 18. stavka 1. točke 2. i članka 11. Statuta HOK-a („Narodne novine“, br. 115/13. i 64/18.) Upravni odbor donosi odluku o izmjenama Tarife o nagradama i naknadama za rad odvjetnika te utvrđuje visinu upisnine, članarine, naknade za davanje suglasnosti odvjetničkim društvima, posmrtnine i ostalih davanja odvjetnika i odvjetničkih vježbenika.

Nadalje, u uvodnom dijelu Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“, br. 142/12, 103/14, 118/14, 107/15; dalje: Tarifa) navodi se kako Tarifa određuje način vrednovanja, obračunavanja i plaćanja odvjetničkih usluga i izdataka koje su stranke dužne platiti

odvjetniku ili odvjetničkom društvu, za radnje obavljene po punomoći ili rješenju nadležnog tijela, temeljem Zakona o odvjetništvu. Troškovi zastupanja su odvjetničke usluge, uvećane za porez na dodanu vrijednost i izdaci potrebni za izvršenje posla. Troškove zastupanja dužan je platiti naručitelj usluge (stranka).

U svezi navedene odredbe Tarife, AZTN je izvršio uvid u članak 6. stavak 1. Zakona o porezu na dodanu vrijednost („Narodne novine“, br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20) koji propisuje kako je porezni obveznik u smislu ovoga Zakona svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti.

Nastavno, temeljem članka 3. stavka 1. i 3. ZZTN-a, propisano je kako se poduzetnicima, u smislu ZZTN-a, smatraju trgovačka društva, trgovci, udruženje poduzetnika, obrtnici i druge pravne i fizičke osobe koje obavljajući gospodarsku djelatnost sudjeluju u proizvodnji i/ili prometu robe, odnosno pružanju usluga, državna tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kada izravno ili neizravno djeluju na tržištu, kao i sve druge pravne ili fizičke osobe (udruge, sportske organizacije, ustanove, vlasnici autorskih i sličnih prava i ostali) koje djeluju na tržištu. ZZTN se primjenjuje i na poduzetnike kojima je na temelju posebnih propisa povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa, poduzetnike koji su po svojoj prirodi monopoli koji ostvaruju prihod ili kojima je, na temelju dodijeljenih posebnih ili isključivih prava, povjereno obavljanje određene djelatnosti, i to samo u slučajevima ako primjena ZZTN-a ne bi sprječavala, pravno i činjenično, obavljanje zadaća koje su im posebnim propisima i mjerama utvrđene i zbog kojih su te osobe osnovane.

Slijedom navedenog, uvažavajući značaj i važnost usluge koju pružaju odvjetnici kao članovi Komore, nesporno je s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja kako su odvjetnici, članovi Komore, poduzetnici, a Komora u tom smislu udruženje poduzetnika.

S aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, također nesporno je da HOK ima pravo odrediti visinu, odnosno iznos predmetne upisnine, uvažavajući pritom, različite kategorija osoba koje se upisuju u Imenik odvjetnika HOK-a ovisno je li riječ o odvjetničkim vježbenicima, odvjetničkim vježbenicima s nedovoljnim brojem radnog staža ili osobama koje se prvi put upisuju u Imenik odvjetnika HOK-a (tzv. „ostalim pravnicima“). U tom smislu, određene, primjerene i razmjerne razlike u visini upisnine mogu se smatrati objektivno opravdane. Međutim, iznos visine upisnine ne bi smio biti značajno različit.

Naime, kako je članstvo u HOK-u za odvjetnike obvezno te kao je plaćanje upisnine obvezno, zaključuje se kako je upis u Imenik odvjetnika HOK-a, odnosno plaćanje upisnine uvjet za pristup tržištu pružanja odvjetničkih usluga.

Stoga, svaki uvjet za pristup odnosno sudjelovanjem na tržištu koji je nerazmjeran, prekomjeran, ograničavajući i sl. izvjesno predstavlja prepreku za pristup i sudjelovanjem na tom tržištu s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Slijedom svega navedenog, AZTN je zaključio kako je iznos upisnine od 37.500,00 kuna za prvi upis odvjetnika u Imenik odvjetnika HOK-a, prekomjeran te predstavlja prepreku za pristup tržištu navedenoj kategoriji osoba.

Naime, s aspekta tržišnog natjecanja, visina predmetne upisnine promatra se kao financijski uvjet odnosno moguća, izvjesna financijska prepreka za pristup tom tržištu. Stoga, ista ne bi smjela biti značajno različita, odnosno prekomjerna, nerazmjerna, ograničavajuća.

Stoga je AZTN donio mišljenje kao u izreci.

S poštovanjem,

Predsjednica Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

dr.sc. Mirta Kapural, dipl.iur.

Na znanje:

1. Ministarstvo pravosuđa i uprave, Kabinet ministra (ministar@mpu.hr).